Електронне наукове фахове видання **"Ефективна економіка"** включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975)
www. economy.nayka.com.ua | № 12, 2020 | 24.12.2020 р.

DOI: 10.32702/2307-2105-2020.12.73

УДК 336.713

О. А. Криклій,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій
«УАБС» Сумського державного університету (м. Суми)
ORCID ID. 0000-0002-4825-3950
А. К. Лор,
магістрант кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій
«УАБС» Сумського державного університету (м. Суми)
ORCID ID. 0000-0003-0517-0538

ДОСТАТНІСТЬ КАПІТАЛУ БАНКУ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ЗОВНІШНІЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

O. Kryklii
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Scientific-Educational Institute of Business Technologies «UABS» of Sumy State University (Sumy)
A. Lor
Master's student of the Department of Finance, Banking and Insurance, Scientific-Educational Institute of Business Technologies «UABS» of Sumy State University (Sumy)

CAPITAL ADEQUACY OF BANK: FACTORS OF INFLUENCE AND EXTERNAL TOOLS FOR ENSURING

На сучасному етапі функціонування банків України важливою проблемою в вдосконалення механізмів забезпечення достатності їх капіталу як ключового фактора забезпечення фінансової стабільності банківської системи України. Статтю присвячено дослідженню сутності поняття «достатність капіталу банку» з точки зору ключових стейкхолдерів – регулятора та банків. У роботі визначено необхідність урахування стану операційного середовища на достатність капіталу банків та систематизовано фактори, що чинять вплив на її рівень, з поділом на ендогенні та екзогенні. На основі узагальнення наукової літератури сформовано зовнішній механізм регулювання достатності капіталу банків з поділом на етапи аналізу, застосування регуляторних впливів та оцінювання їх ефективності. У статті систематизовано мікро- та макропруденційний інструментарій регулювання достатності капіталу з поділом на превентивний та реактивний, а також наведено основі критерії їх відбору регулятором.

At the present stage of the functioning of Ukrainian banks important problem in improving the mechanisms for ensuring their capital adequacy as a key factor in ensuring the financial stability of the banking system of Ukraine. The article is devoted to the study of the essence of the concept of "bank capital adequacy" from the point of view of key stakeholders - the regulator and banks.

The article offers a dualistic understanding of the capital adequacy of the bank. A qualitative approach defines capital adequacy as the ability to resist the negative impact of endogenous factors and compensate for the consequences of banking risks to maintain maximum efficiency of banking. A quantitative approach determines capital adequacy as a level of compliance with the requirements of banking supervision or internal indicators that form criteria for assessing the parameters of capital adequacy. Based on a qualitative approach, it is justified the need to take into account the state of the operating environment on the context of its influence on the capital adequacy of banks. In article systematizes the factors influencing its level, with a division into endogenous and exogenous. Endogenous factors are associated with economic, political, social factors at the national and global levels. Exogenous factors are determined by the business-model chosen by the bank and the risk profile derived from it. Based on the generalization of the scientific literature, an external mechanism for regulating the capital adequacy of banks is formed. It divided into stages of analysis endogenous and exogenous factors determined of bank capital adequacy, application of adequate regulatory influences, and evaluation of their effectiveness. The results of the quantitative assessment form the basis for the application of preventive or reactive regulatory tools at the micro and macro levels of the banking system. The external mechanism of capital adequacy regulation of the bank should provide for a mandatory combination of micro-regulation of capital adequacy and macroprudential instruments. The article systematizes the micro- and macroprudential tools for regulating capital adequacy with the division into preventive and reactive, as well as provides the basis for the criteria for their selection by the regulator. The use of regulatory tools is aimed at preventing systemic risk and preventing its negative impact on the financial and economic system of the country.

Ключові слова: *капітал банку; достатність капіталу банку; фактори впливу на достатність капіталу банку; зовнішній механізм забезпечення достатності капіталу банку; інструментарій забезпечення достатності капіталу банку; регулятивний капітал; нормативи достатності капіталу банку..*

Keywords: *bank capital; bank capital adequacy; factors influencing the bank's capital adequacy; external mechanism of bank capital adequacy; bank capital requirements; regulatory capital; capital adequacy ratio.*

Постановка проблеми. Банки України постійно функціонують в умовах турбулентного операційного середовища, що генерує загрози, які вимагають покриття власними коштами. Наразі додатковий тиск на діяльність банків здійснює функціонування в умовах пандемії коронавірусної інфекції COVID-19. Вплив цієї загрози для банків значний та важко передбачуваний, при цьому він має багаторівневі ефекти та наслідки. У таких умовах банкам необхідно переглянути стратегічні цілі, бізнес-стратегії, та за потреби, трансформувати бізнес-модель у консервативнішу (перейти в «зону обережності»). Це в першу чергу вимагає нарощування капіталу та пошук й удосконалення механізмів забезпечення його достатності на мікро- та макрорівнях банківської системи. За таких обставин комплексне дослідження питання достатності капіталу стає особливо актуальним та має практичну спрямованість.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фундаментальні положення визначення достатності капіталу банків, систематизації видів капіталу та функцій, що ним виконується, висвітлені в працях вітчизняних та закордонних науковців Е. Абеля, Г. Гізе, М. Дітча, Ж. Довгань, Л. Жердецької, А. Елізалдеа, В. Коваленко, О. Лисенка, В. Міщенка, С. Науменкової, Л. Примостки, А. Сіддіки, І. Сала, А. Сміта, Дж Співака, В. Стельмаха, Х. Фрайза, Р. Харона, А. Шевчука, Р. Шоу та інших. Ця проблематика має фундаментальне законодавче та нормативне підґрунтя, що формує засади регулювання достатності капіталу на національному та світовому рівнях. Слід наголосити, що ключову роль у цьому мають Базельські угоди про капітал.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад достатності капіталу банку та інструментарію його зовнішнього регулювання на мікро- та макрорівнях банківської системи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Капітал банку – це спеціально створені фонди та резерви, що перебувають у користуванні банку впродовж усього періоду його функціонування та призначені для забезпечення його стійкості на основі абсорбції втрат. Для того, щоб ґрунтовно підійти до розкриття

поняття «достатність капіталу банку», необхідно визначити значущість капіталу в діяльності банку через ті функції, що він виконує. До них переважна більшість науковців [1-3] відносять:

– «захисну (буфер для поглинання неочікуваних втрат та зниження вартості активів, які в іншому випадку можуть призвести до банкрутства банку, та забезпечення захисту незастрахованих вкладників і кредиторів у разі його ліквідації);

– оперативну (основне джерело ресурсів для організації безперервної діяльності, формування та розвитку матеріальної бази банку, що забезпечує умови для організаційного зростання);

– регулятивну (через фіксацію вимог до розміру та структури капіталу регуляторні та наглядові органи впливають на діяльність банку).

Для виконання цих функцій на належному рівні капітал банку має бути достатнім, тобто банк має бути достатньо капіталізованим. При цьому пропонуємо дуалістичне розуміння достатності капіталу банку:

– за якісним підходом – як здатність протистояти негативному впливу ендогенних факторів та компенсувати наслідки реалізації банківських ризиків для збереження максимальної ефективності банківської діяльності;

– за кількісним підходом – як рівень відповідності вимогам банківського нагляду та комплексу внутрішніх індикаторів, що надають критеріальні оцінки параметрів достатності капіталу з виділенням капіталізованого, квазікапіталізованого та недокапіталізованого банків. Перший напрям розглядаємо як регуляторний, що передбачає встановлення обов'язкових до виконання кількісних вимог до розміру та структури капіталу. Другий напрям визначаємо як внутрішньобанківський, що передбачає встановлення в політиці та стратегії банку орієнтирів для визначення розміру капіталу, що має бути достатнім для покриття прийнятих та потенційних ризиків з урахуванням стану операційного середовища. Кількісний підхід передбачає визначення достатності капіталу банку як інтегративної характеристики на основі системи показників-індикаторів, які характеризують рівень капіталізації банку.

Отже, достатній капітал повинен відповідати вимогам НБУ, бути відповідним не лише за обсягом, але й за якістю, щоб здійснювати активні операції, забезпечувати захист інтересів незастрахованих вкладників та кредиторів банку, сприяти стабільному функціонуванню банку й зниженню ризиків, що виникають у процесі її діяльності.

Фактори, що мають вплив на достатність капіталу банку, пропонуємо розділити на екзогенні та ендогенні. До складу ендогенних факторів слід віднести [5-10]:

– геополітичні, геоекономічні ризики, сформовані станом світової економіки, умовами торгівлі та фінансування;

– внутрішню економічну та політичну ситуацію;

– ефективність державного регулювання та нагляду (достатність та ефективність заходів, що вживає НБУ для підвищення рівня капіталізації банківської системи на макро- та мікрорівнях з використанням адміністративного та економічного інструментарію);

– розвиток та ефективність сегментів фінансового ринку (відкритість економіки, ступінь фінансової лібералізації, частота та глибина попередніх криз, наявні та потенційні канали фінансового зараження та шоків);

– соціальні фактори (рівень довіри до банківської системи, наявність соціальних потрясінь та конфліктів).

Ендогенні фактори діють на рівні одного окремого банку та пов'язані з його внутрішньою політикою. Первинними ендогенними факторами виступають фінансові (структура фінансування та активів, ризик втрати фінансування, основні напрями витрат, стабільність джерел доходів) та нефінансові (стратегія, стійкість конкурентних переваг, клієнтська та продуктова сегментація) параметри бізнес-моделі банку та похідні від неї параметри ризик-профіля.

Досягнення цілей банківського регулювання достатності капіталу вимагає формування відповідного механізму (рис. 1).

Рис. 1. Зовнішній механізм регулювання достатності капіталу банку

Джерело: розроблено на основі [11-14]

Зовнішній інструментарій регулювання достатності капіталу банку – сукупність застосування превентивних та реактивних інструментів, що використовуються суб'єктами банківського регулювання та нагляду для мінімізації негативного соціально-економічного ефекту від несприятливих змін екзогенних факторів та зростання банківських ризиків, що призводять / або можуть призвести до зниження рівня достатності капіталу.

У контексті зовнішнього регулювання забезпечення достатності капіталу банку важливим є твердження Е. П. Джагітяна, який визначив, що «інструменти мікрорегулювання достатності капіталу банку (стандарти Базеля), що застосовуються в ізоляції від макропруденційних інструментів, не в змозі забезпечити об'єктивність кількісних параметрів достатності капіталу, що були б орієнтирами банківської стресостійкості, оскільки не передбачають гнучкість регулятивних нормативів» [18].

Відповідно, зовнішній механізм регулювання достатності капіталу банку має передбачати обов'язкове поєднання інструментів мікрорегулювання достатності капіталу та макропруденційних інструментів.

Ключову роль у стимулюванні забезпечення необхідного рівня достатності капіталу відіграють мікропруденційні інструменти – нормативи достатності (адекватності) капіталу, мета застосування яких полягає у підвищенні рівня стійкості банків та попередження ідіосинкратичних банківських криз. Наразі

нормативи достатності капіталу банків України спрямовані на забезпечення покриття неочікуваних втрат за кредитним ризиком та ризиком неповернення банківських активів [4]. З 1 січня 2022 року НБУ планує запровадити мінімальні вимоги щодо покриття капіталом операційного та ринкового ризиків [23].

У довгостроковій перспективі (не раніше 2024 року) НБУ заплановано «приведення структури капіталу банків у відповідність до міжнародних стандартів, зокрема запровадження трирівневої структури капіталу (основний капітал 1 рівня, додатковий капітал 1 рівня та капітал 2 рівня), нові вимоги до складових капіталу та порядку вирахувань із капіталу, додаткові «пруденційні фільтри», спрямовані на очищення капіталу від складових, що не виконують захисної функції капіталу» [23].

На основі оцінювання стійкості банків регулятором можуть зініціюватись превентивні наглядові рішення: складання / оновлення програми капіталізації / плану реструктуризації / плану фінансового оздоровлення / плану заходів щодо приведення діяльності у відповідність до вимог законодавства України; зміни бізнес-моделі та зниження на цій основі рівня ризику діяльності; перегляд заходів антикризового плану на випадок системних, ідіосинкратичних та комбінованих криз тощо [15, 16]. Також регулятор може надати рекомендації щодо забезпечення необхідного рівня достатності капіталу банку, організації корпоративного управління, управління банківськими ризиками та зниження на цій основі потреби в капіталі.

Крім мікропруденційних, регулятори активно застосовують макропруденційні інструменти регулювання достатності капіталу (табл. 1), частина яких планувалась до запровадження в поточному році (активацію відтерміновано через наслідки пандемії коронавірусної інфекції COVID-19), частину відповідно до плану впровадження регуляцій для банків у 2021–2024 роках [26].

Таблиця 1.
Макропруденційні інструменти регулювання достатності капіталу банку

Мета	Інструмент	Характеристика
Підвищення стійкості до шоків	Буфер запасу (консервації) капіталу	поглинання можливих втрат, що виникають в умовах економічного спаду (тимчасово зупинене в березні 2020 року через розгортання коронакризи; IV квартал 2020 – I квартал 2021 року – визначення строків активації)
Зменшення системного ризику системних банків	Буфер капіталу (додатково)	зменшення системних ризиків, пов'язаних з дестабілізацію системно важливих банків (тимчасово зупинене в березні 2020 року через розгортання коронакризи; IV квартал 2020 – I квартал 2021 року – визначення строків активації)
Запобігання надмірному зростанню кредитування	Контрциклічний буфер капіталу	стримування надмірної кредитної активності у період підйому та її стимулювання в період спаду
	Секторальний буфер капіталу (антициклічний)	зменшення ризиків, пов'язаних з концентрацією кредитної діяльності в певних секторах
Зниження та запобігання надмірному зростанню левериджу	Змінні коефіцієнти ризику при розрахунку нормативу достатності капіталу	зменшення певних системних ризиків, що негативного впливають на достатність капіталу банку. З 2021 року планується підвищення ваг ризику для незабезпечених споживчих кредитів до 150%. Це стимулюватиме банки до проведення зваженої кредитної політики та забезпечення покриття капіталом ризиків, притаманних сегменту незабезпеченого споживчого кредитування. Це захистить сектор від накопичення системних ризиків, що сприятиме збереженню фінансової стабільності
	Коефіцієнт левериджу	обмеження росту сукупних, не зважених за рівнем ризику активів відносно капіталу (планується в Україні з 2024 року).
	Обмеження розподілу прибутку	накопичення додаткового капіталу у фазі росту та посилення стійкості банків при фазі спаду

Джерело: розроблено на основі [4, 14, 17, 19-22]

Реактивні інструменти застосовуються після виявлення того факту, що банк є недокапіталізованим та передбачають ініціацію регулятором комплексу заходів, що забезпечать необхідний рівень достатності капіталу банку шляхом його поповнення, а саме через: продаж активів, заміну активів для зниження середньозваженого ризику за активами; націоналізацію токсичних активів, що здійснюється за участю держави, через «bad bank» або інший спеціально створений орган, призначений для викупу токсичних активів; гарантування державою токсичних активів банків, що не потребує початкових державних витрат, але підвищує рівень довіри учасників на ринку. Ці заходи впроваджуються для очищення балансу банків, і в свою чергу забезпечують підтримку кредитної активності. НБУ може вимагати збільшення потенціалу внутрішнього капіталоутворення через вимоги скорочення операційних та капітальних витрат, включаючи премії керівникам та директорам; обмеження виплати дивідендів, викупу субординованого боргу чи інших

інструментів. Іншим реактивним інструментом слугує націоналізація шляхом поповнення капіталу державою через викуп простих або привілейованих акцій нової емісії, а також рекапіталізація приватними інвесторами під жорстким контролем регулятора.

Крім наведених вище, реактивні інструменти включають тимчасовий дозвіл банкам не виконувати обов'язкові нормативи достатності (адекватності) капіталу. Банки, що не створюють загрози виникнення системного ризику, можуть бути визнані неплатоспроможними та виведеними з ринку.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. За результатами теоретичного дослідження зроблено наступні висновки. Базовим при дослідженні достатності капіталу як об'єкту регуляторного впливу є розгляд за якісним (здатність протистояти негативному впливу ендогенних факторів та компенсувати наслідки реалізації банківських ризиків для збереження максимальної ефективності банківської діяльності) та кількісним (рівень відповідності вимогам банківського нагляду та комплексу внутрішніх індикаторів, що надають критеріальні оцінки параметрів достатності капіталу) підходам.

Кількісний підхід передбачає визначення достатності капіталу банку як інтегративної характеристики на основі системи показників-індикаторів, які характеризують рівень капіталізації, на основі цього здійснюється віднесення банку до категорії капіталізованого, квазікапіталізованого або недокапіталізованого.

Оцінювання рівня достатності капіталу банку має здійснюватися з урахуванням взаємодії між екзо- та ендогенними факторами різного ступеня впливу та взаємозалежності та формує основу для застосування зовнішнього інструментарію достатності капіталу на мікро- та / або макрорівні банківської системи.

Зовнішній інструментарій регулювання достатності капіталу банку – сукупність застосування превентивних та реактивних інструментів, що використовуються суб'єктами банківського регулювання та нагляду для мінімізації негативного соціально-економічного ефекту від несприятливих змін екзогенних факторів та зростання банківських ризиків, що призводять / або можуть призвести до зниження рівня достатності капіталу.

Застосування регуляторного інструментарію має на меті запобігання системного ризику та попередження його негативного впливу на фінансову та економічну систему країни та базуватись на відповідному механізмі їх відбору за сформованою системою критеріїв.

Список літератури.

1. Енциклопедія банківської справи України / Редкол.: В. С. Стельмах та ін. Київ: «Молодь», «Ін Юре», 2001. 680 с.
2. Сало І. В., Криклій О. А. Фінансовий менеджмент банку : навч. посіб. Суми : *Університетська книга*, 2007. 313 с.
3. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент в банку : навч. посіб. К.: КНЕУ, 2003. 468 с.
4. Про порядок регулювання діяльності банків України : Інструкція, затверджена постановою Правління Національного банку України від 26.09.2001 № 368. URL: http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0946-05 (дата звернення: 15.11.2020).
5. Банковское дело: управление и технологии / Под ред. проф. А. М. Тавасиева. М. : ЮНИТИ-ДАНА, Москва, 2001. 863 с.
6. Багдалов Р. Х. Собственный капитал банка и управление им : автореф. дис. канд. экон. наук : спец. 08.00.10. Саратов, 2003. 23 с.
7. Дзюблюк О. В. Комерційні банки в умовах переходу до ринкових відносин. Тернопіль: Видавництво «Тернопіль», 1996. 140 с.
8. Мельник К. С. Развитие подходов к оценке достаточности капитала в свете нового Базельского соглашения по капиталу: автореф. дис. канд. экон. наук : спец. 08.00.10. СПб, 2007. 24 с.
9. Торяник Ж. І. Забезпечення функціональної достатності ресурсного потенціалу банків: дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.08. Суми, 2008. 187 с.
10. Яремчук О. В., Ларіонова К. Л. Аналіз достатності власного капіталу банку. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2011. № 1. URL: DOI: 10.18371/fcaptp.v1i10.29107 (дата звернення: 15.11.2020).
11. Tomkus M. Identifying Business Models of Banks: Analysis of Biggest Banks from Europe and United States of America. *Aarhus: Business and Social Sciences.* URL: http://pure.au.dk/portal-asb-student/files/69715984/be_apendixu.pdf (on the date: 17.11.2020).
12. Operationalising the selection and application of macroprudential instruments. Bank for International Settlements. 2012. № 48. 75 p. URL: http://www.bis.org/publ/cgfs48.pdf (on the date: 05.11.2020).
13. Кравчук І. С. Операціоналізація непрямих інструментів макропруденційної політики на ринку обігових фінансових інструментів. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2017. Вип. 1. С. 276-287. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2017_1_35 (дата звернення: 05.11.2020).
14. Стадник А. С. Механізм державного антикризового регулювання банківської системи: дисертація ... канд. екон. наук, спец.: 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Суми: СумДУ, 2019. 287 с.

15. Про організацію та проведення інспекційних перевірок: Положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 17.07.2001 № 276. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0135500-18 (дата звернення: 18.11.2020).

16. Про здійснення Національним банком України безвиїзного банківського нагляду: Положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 06.12.2018 № 135. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-01 (дата звернення: 15.11.2020).

17. Guidelines for identifying and dealing with weak banks. Basel Committee on Banking Supervision. 2015. URL: https://www.bis.org/bcbs/publ/d330.pdf (on the date: 17.11.2020).

18. Джагитян Э. П. Макропруденциальное регулирование банковской системы как фактор финансовой стабильности : монография. М.: Юрайт, 2019.URL: https://studme.org/318416/finansy/makroprudentsialnoe_regulirovanie_bankovskoy_sistemy_kak_faktor_finansovoy_stabilnosti (дата обращения: 15.11.2020).

19. Enhancing Financial Stability and Resilience: Macroprudential Policy, Tools, and Systems for the Future. *Group of Thirty*. 2010. october. 96 p. URL: https://group30.org/images/uploads/publications/G30_EnhancingFinancialStabilityResilience.pdf (on the date: 05.11.2020).

20. Macroprudential instruments and frameworks: a stocktaking of issues and experiences. *Bank for International Settlements*. 2010. CGFS Papers № 38. 37 p. URL: https://www.bis.org/publ/cgfs38.pdf (on the date: 15.11.2020).

21. Towards a sectoral application of the countercyclical capital buffer: A literature review. *Bank for International Settlements*. 2018. Working Paper № 36. 25 p. URL: https://www.bis.org/bcbs/publ/wp36.pdf (on the date: 15.11.2020).

22. Grace T., Hallissey N., Woods M., The Instruments of Macro-Prudential Policy. URL: //www.centralbank.ie/docs/default-source/financial-system/financial-stability/macroprudential-policy/gns-2-1-1the-instruments-of-mpru.pdf?sfvrsn=2 (on the date: 15.11.2020).

23. Оновлено план упровадження регуляцій для банків у 2021–2024 роках. Національний банк України. URL: // https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-plan-uprovadjennya-regulyatsiy-dlya-bankiv-u-2021-2024-rokah (дата звернення: 15.11.2020).

References.

1. Stel'makh, V. S. and others. (2001), *Entsyklopediia bankivs'koi spravy Ukrainy* [Encyclopedia of Banking of Ukraine], Molod', In Yure, Kyiv, Ukraine.

2. Salo, I. V. and Kryklii, O. A. (2007), *Finansovyj menedzhment banku : navch. posib.* [Financial management of the bank: a textbook], Universytets'ka knyha, Sumy, Ukraine.

3. Prymostka, L. O. (2003), *Finansovyj menedzhment v banku:: navch. posib*. [Financial management of the bank: a textbook], KNEU, Kyiv, Ukraine.

4. The National Bank of Ukraine (2001), "On the procedure for regulating the activities of banks of Ukraine: Instruction approved by the resolution of the Board of the National Bank of Ukraine", available at: ttp://zakon.nau.ua/doc/?code=z0946-05 (Accessed: 15.11. 2020).

5. Tavasyeva, A. M. (2001), *Bankovskoe delo: upravlenye y tekhnolohyy* [Banking management and technology], YuNYTY-DANA, Moscow, Russia.

6. Bagdalov, R. Kh. (2003), "Own capital of the bank and its management", Abstract of Ph.D. dissertation, Finance, money circulation and credit, Saratov State Social and Economic University, Saratov, Russia.

7. Dziubliuk, O. V. (1996), *Komertsijni banky v umovakh perekhodu do rynkovykh vidnosyn* [Commercial banks in the transition to market relations], Ternopil', Ternopil', Ukraine.

8. Melnik, K. S. (2007), "Development of approaches to capital adequacy assessment in the light of the new Basel Capital Accord", Abstract of Ph.D. dissertation, Finance, money circulation and credit, Saint Petersburg State University of Economics and Finance, St. Petersburg, Russia.

9. Toryanyk, J. I. (2008), "Ensuring the functional adequacy of the resource potential of banks", Abstract of Ph.D. dissertation, Money, finance and credit, Ukrainian Academy of Banking, Sumy, Ukraine.

10. Yaremchuk, O. V., and Larionova, K. L. (2011), "Analysis of the bank's equity", *Finansovo-kredytna diial'nist': problemy teorii ta praktyky,* [Online], vol. 1, available at: URL: DOI: 10.18371/fcaptp.v1i10.29107 (Accessed 15 Nov 2020).

11. Tomkus, M. "Identifying Business Models of Banks: Analysis of Biggest Banks from Europe and United States of America", *Aarhus: Business and Social Sciences.* [Online], available at: URL: http://pure.au.dk/portal-asb-student/fi les/69715984/be_apendixu.pdf (Accessed 17 Nov 2020).

12. Bank for International Settlements (2012), "Operationalising the selection and application of macroprudential instruments", [Online], vol. 48, available at: URL: http://www.bis.org/publ/cgfs48.pdf (Accessed 5 Nov 2020).

13. Kravchuk, I. S. (2017), "Operationalization of indirect instruments of macroprudential policy in the market of circulating financial instruments", *Finansovo-kredytna diial'nist': problemy teorii ta praktyky,* [Online], vol. 1, available at: URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2017_1_35, (Accessed 5 Nov 2020).

14. Stadnyk, A. S. (2019), “The mechanism of state anti-crisis regulation of the banking system”, Abstract of Ph.D. dissertation, Money, finance and credit, Sumy State University, Sumy, Ukraine.

15. The National Bank of Ukraine (2001), “On the organization and conduct of inspections: Regulations approved by the resolution of the Board of the National Bank of Ukraine”, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0135500-18 (Accessed 18 Nov 2020).

16. The National Bank of Ukraine (2018), “On the implementation of off-site banking supervision by the National Bank of Ukraine: Regulations approved by the resolution of the Board of the National Bank of Ukraine”, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-01 (Accessed 15 Nov 2020).

17. Basel Committee on Banking Supervision (2015), “Guidelines for identifying and dealing with weak banks”, [Online], available at: URL: https://www.bis.org/bcbs/publ/d330.pdf (Accessed 17 Nov 2020).

18. Jagityan, E. P. (2019), “*Makroprudencial'noe regulirovanie bankovskoj sistemy kak faktor finansovoj stabil'nosti*” [Macroprudential regulation of the banking system as a factor of financial stability], Jurayt, [Online], available at: URL: https://studme.org/318416/finansy/makroprudentsialnoe_regulirovanie_bankovskoy_sistemy_kak_faktor_finansovoy_stabilnosti (Accessed 17 Nov 2020).

19. Group of Thirty (2010), “Enhancing Financial Stability and Resilience: Macroprudential Policy Tool and Systems for the Future”. available at: URL: https://group30.org/images/uploads/publications/G30_EnhancingFinancialStabilityResilience.pdf (Accessed 5 Nov 2020).

20. Bank for International Settlements (2010), “Macroprudential instruments and frameworks: a stocktaking of issues and experiences”, available at: URL: https://www.bis.org/publ/cgfs38.pdf (Accessed 15 Nov 2020).

21. Bank for International Settlements (2018), “Towards a sectoral application of the countercyclical capital buffer”, available at: URL: https://www.bis.org/bcbs/publ/wp36.pdf (Accessed 15 Nov 2020).

22. Grace, T., Hallissey, N., and Woods, M. (2015), “The Instruments of Macro-Prudential Policy”, available at: URL: //www.centralbank.ie/docs/default-source/financial-system/financial-stability/macroprudential-policy/gns-2-1-1the-instruments-of-mpru.pdf?sfvrsn=2 (Accessed 15 Nov 2020).

23. National Bank of Ukraine (2020), “The plan for implementing regulations for banks in 2021–2024 has been updated”, available at: URL: // https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-plan-uprovadjennya-regulyatsiy-dlya-bankiv-u-2021-2024-rokah (Accessed 15 Nov 2020).

Стаття надійшла до редакції 25.11.2020 р.